

Bekendtgørelse om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt om særlige sikkerhedsforanstaltninger for voksne og modtagepligt i boformer efter lov om social service

I medfør af § 108, stk. 7, og § 137 i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 988 af 17. august 2017, § 23 i lov nr. 658 af 8. juni 2017 om frikommunenetværk og § 12 i lov nr. 649 af 8. juni 2017 om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie fastsættes:

§ 1. Magtanvendelse over for voksne efter kapitel 24 i lov om social service, §§ 16-22 i lov om frikommunenetværk og §§ 5-11 i lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie omfatter fysiske indgreb i selvbestemmelsesretten.

Stk. 2. Lovlig magtanvendelse omfatter:

- 1) Alarm- og pejlesystemer efter § 125, stk. 1, i lov om social service.
- 2) Alarm- og pejlesystemer efter § 125, stk. 2, 2. pkt., i lov om social service.
- 3) Særlige døråbnere efter § 125, stk. 3, i lov om social service.
- 4) Fastholdelse efter §§ 126 og 126 a i lov om social service.
- 5) Tilbageholdelse i boligen efter § 127 i lov om social service.
- 6) Anvendelse af stofseler efter § 128 i lov om social service.
- 7) Optagelse i særlige botilbud uden samtykke efter §§ 129 og 129 a i lov om social service.
- 8) Fastholdelse efter §§ 18 og 19 i lov om frikommunenetværk.
- 9) Anvendelse af stofseler efter § 20 i lov om frikommunenetværk.
- 10) Fastholdelse efter §§ 7 og 8 i lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie.
- 11) Anvendelse af stofseler efter § 9 i lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie.

Stk. 3. Indgreb efter § 125, stk. 2, 1. pkt., i lov om social service er ikke magtanvendelse.

Stk. 4. Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten kan alene iværksættes over for den personkreds, der er nævnt i § 124 a i lov om social service, § 16, stk. 2, i lov om frikommunenetværk, og § 5, stk. 2, i lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, når pleje, omsorg og socialpædagogisk indsats i det konkrete tilfælde har vist sig utilstrækkelig.

Stk. 5. Indgreb efter bestemmelserne nævnt i stk. 2 forudsætter en individuel vurdering af indgrebets faglige forsvarlighed og nødvendighed samt pågældendes helbredstilstand.

§ 2. Den person, der i henhold til kommunal bemyndigelse er ansvarlig for foranstaltninger iværksat efter §§ 125-129 a i lov om social service og §§ 18-20 i lov om frikommunenetværk, har pligt til at påse, at foranstaltningen ikke udstrækkes længere end påkrævet.

Stk. 2. Den person, der er ansvarlig for foranstaltninger iværksat efter §§ 7-9 i lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, har pligt til at påse, at foranstaltningen ikke udstrækkes længere end påkrævet.

Personlige alarm- og pejlesystemer samt særlige døråbnere

§ 3. Adgangen til at træffe afgørelse om midlertidig anvendelse af personlige alarm- eller pejlesystemer efter § 125, stk. 1, i lov om social service, omfatter alene udstyr, som er egnet til at opdage, at en person

forlader boligen eller til at opspore en person, der har forladt boligen. Adgangen til at træffe afgørelse om midlertidig anvendelse af personlige alarm- eller pejlesystemer efter § 125, stk. 1, i lov om social service omfatter ikke udstyr egnet til kontinuerligt at overvåge en persons færden.

Stk. 2. For den personkreds, der fremgår af § 125, stk. 2, 2. pkt., i lov om social service, kan afgørelse om anvendelse af personlige alarm- eller pejlesystemer træffes uden tidsbegrænsning. En foranstaltning skal dog ophøre, hvis de indholdsmæssige betingelser for at træffe afgørelse om en foranstaltning ikke længere er til stede.

Stk. 3. Særlige døråbnere efter § 125, stk. 3, i lov om social service, omfatter dobbelte dørgreb, dobbelttryk for døråbning og lignende. Foranstaltningen må ikke have karakter af en egentlig aflåsningsmekanisme, men må alene virke forsinkende i forhold til den pågældendes frie færden, så personalets opmærksomhed henledes på, at den pågældende går ud.

Stk. 4. Tilbageholdelse i boligen m.v. må ikke være en følge af de særlige døråbnere, uden at kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse herom efter § 127 i lov om social service. Personer, der ikke er omfattet af en afgørelse om tilbageholdelse i boligen m.v. efter § 127 i lov om social service, skal sikres nødvendig hjælp til at betjene de særlige døråbnere.

Fastholdelse i personlige hygiejnesituationer

§ 4. Fysisk magt i form af fastholdelse kan efter § 126 a i lov om social service, § 19 i lov om frikommunenetværk og § 8 i lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie alene tillades i følgende hygiejnesituationer:

- 1) Tandbørstning.
- 2) Barbering.
- 3) Hårvask, badning og tøjskift.
- 4) Klipning af hår og negle.
- 5) Skiftning af bleer og bind.
- 6) Pleje af hud.
- 7) Fjernelse af madrester i kindpose og mundhule.

Stk. 2. Der må ikke bruges hjælpemidler til fastholdelsen, og der skal være proportionalitet mellem karakteren af den fastholdelse, der udøves, og det, der søges opnået ved fastholdelsen.

Stk. 3. Det skal præciseres i kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 126 a i lov om social service, hvilke konkrete hygiejneforhold afgørelsen vedrører.

Stk. 4. Fysisk magt i form af fastholdelse i hygiejnesituationer efter § 126 a i lov om social service vil kunne tillades i en periode på indtil 3 måneder. Kommunalbestyrelsen vil kunne forlænge perioden, der dog ikke kan overstige 6 måneder, idet andre metoder til at fremme hygiejneforholdene hos den pågældende sideløbende skal udvikles efter § 126 a, 2. pkt., i lov om social service.

Stk. 5. Hvis den betydeligt og varigt nedsatte psykiske funktionsevne hos en person, for hvem der tidligere er truffet afgørelse efter § 126 a i lov om social service, nedsættes yderligere, vil der igen kunne træffes afgørelse om tilladelse af fysisk magt i form af fastholdelse i hygiejnesituationer for en periode af indtil 3 måneder med mulighed for forlængelse i op til 6 måneder. Samtidig skal handleplanen efter § 141 i lov om social service revurderes og gennemarbejdes efter de nye forhold.

Advokatbistand

§ 5. Statsforvaltningen udpeger efter ansøgning et antal advokater i retskredsen, der har pligt til at tage sager efter § 127, § 129, stk. 1, og § 129 a i lov om social service.

Stk. 2. Ansøgninger til ledige poster som advokat i sager efter § 127, § 129, stk. 1, og § 129 a i lov om social service indkaldes ved opslag i den lokale presse, fagtidsskrifter eller på anden måde, der kan sikre, at der kan udpeges det nødvendige antal egnede advokater. Ansøgningerne forelægges Advokatrådet til vejledende udtalelse.

§ 6. Kommunalbestyrelsen eller statsforvaltningen har pligt til at benytte de advokater, der er udpeget af statsforvaltningen, jf. § 5, stk. 1.

§ 7. Den, der iværksættes foranstaltninger over for efter § 127, § 129, stk. 1, og § 129 a i lov om social service, kan altid vælge sin egen advokat.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen og statsforvaltningen skal påse, at en advokat, som er privat antaget, ikke bliver inhabil på grund af forholdet mellem klienten og klientens ægtefælle, pårørende m.fl.

Revurdering, registrering og indberetning

§ 8. I sager om foranstaltninger iværksat i henhold til § 125, stk. 1, § 125, stk. 3, og § 127 i lov om social service revurderes behovet for foranstaltningens fortsatte anvendelse løbende i kommunen og senest 8 måneder efter kommunalbestyrelsens beslutning om iværksættelse af foranstaltningen.

Stk. 2. I sager om foranstaltninger iværksat i henhold til § 128 i lov om social service revurderes behovet for foranstaltningens fortsatte anvendelse løbende, dog senest 18 måneder efter kommunalbestyrelsens seneste beslutning om foranstaltningen.

Stk. 3. I sager om foranstaltninger iværksat i henhold til § 20 i lov om frikommunenetværk eller § 9 i lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie revurderer personalet behovet for foranstaltningens fortsatte anvendelse løbende.

§ 9. Registrering efter § 136 i lov om social service skal foretages af tilbuddet på et af de særlige indberetningsskemaer, som kan findes på Socialstyrelsens hjemmeside, jf. dog stk. 2. Tilbuddet skal sende det udfyldte skema til den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for borgerens ophold i tilbuddet, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og til kommunalbestyrelsen i den kommune, der fører det driftsorienterede tilsyn med tilbuddet, jf. § 148 a i lov om social service eller § 2 i lov om socialtilsyn. Har den borger, som indberetningen vedrører, ophold i et regionalt eller kommunalt botilbud, skal tilbuddet desuden orientere den kommunale eller regionale driftsherre om magtanvendelsen.

Stk. 2. Den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for borgerens ophold i tilbuddet, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, kan beslutte, at registreringen, jf. stk. 1, foretages på indberetningsskemaer, som kommunalbestyrelsen selv udarbejder. En forudsætning herfor er, at indberetningsskemaerne som minimum indeholder samme oplysninger, som indberetningsskemaerne efter stk. 1.

Stk. 3. Den kommunalbestyrelse, der er ansvarlig for borgerens ophold i tilbuddet, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, vurderer, om indberetningen giver anledning til bemærkninger eller til ændringer i kommunalbestyrelsens afgørelser om borgerens forhold, jf. kommunalbestyrelsens forpligtigelse i medfør af § 148 i lov om social service.

Stk. 4. Den kommunalbestyrelse, der fører det driftsorienterede tilsyn, jf. § 148 a i lov om social service eller § 2 i lov om socialtilsyn, vurderer om indberetningerne om magtanvendelse giver anledning til tilsynsmæssige overvejelser.

§ 10. Registrering efter § 22 i lov om frikommunenetværk skal foretages af det personale, som foretager den pågældende magtanvendelse, på et af de særlige indberetningsskemaer, som kan findes på Socialstyrelsens hjemmeside, jf. dog stk. 2. Det botilbud, hvor det pågældende personale er ansat, skal sende det udfyldte skema til den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for en leveret ydelse efter § 85 i lov om social service.

Stk. 2. Den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for en leveret ydelse efter § 85 i lov om social service, kan beslutte, at registreringen, jf. stk. 1, foretages på indberetningsskemaer, som kommunalbestyrelsen selv udarbejder. En forudsætning herfor er, at indberetningsskemaerne som minimum indeholder samme oplysninger, som indberetningsskemaerne efter stk. 1.

Stk. 3. Den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for en leveret ydelse efter § 85 i lov om social service, vurderer, om indberetningen giver anledning til bemærkninger eller til ændringer i kommunalbestyrelsens afgørelser om borgerens forhold.

§ 11. Registrering efter § 11 i lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie skal foretages af det personale, som foretager den pågældende magtanvendelse, på et af de særlige indberetningsskemaer, som kan findes på Socialstyrelsens hjemmeside, jf. dog stk. 2. Det botilbud, hvor det pågældende personale er ansat, skal sende det udfyldte skema til den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for borgerens ophold i tilbuddet, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og til kommunalbestyrelsen i den kommune, der fører det driftsorienterede tilsyn med tilbuddet, jf. § 2 i lov om socialtilsyn. Personalet skal desuden orientere den kommunale eller regionale driftsherre om magtanvendelsen.

Stk. 2. Den kommunalbestyrelse, der har ansvaret for borgerens ophold i tilbuddet, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, kan beslutte, at registreringen, jf. stk. 1, foretages på indberetningsskemaer, som kommunalbestyrelsen selv udarbejder. En forudsætning herfor er, at indberetningsskemaerne som minimum indeholder samme oplysninger, som indberetningsskemaerne efter stk. 1.

Stk. 3. Den kommunalbestyrelse, der er ansvarlig for borgerens ophold i tilbuddet, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, vurderer, om indberetningen giver anledning til bemærkninger eller til ændringer i kommunalbestyrelsens afgørelser om borgerens forhold, jf. kommunalbestyrelsens forpligtigelse i medfør af § 148 i lov om social service.

Stk. 4. Den kommunalbestyrelse, der fører det driftsorienterede tilsyn, jf. § 2 i lov om socialtilsyn, vurderer, om indberetningerne om magtanvendelse giver anledning til tilsynsmæssige overvejelser.

§ 12. I tilfælde, hvor der sker overtrædelse af reglerne, i tilfælde, hvor der ikke foreligger beslutning om fortsat magtanvendelse, eller i tilfælde, hvor indgreb er foretaget som led i nødværge eller nødret, skal registrering foretages straks og senest dagen efter, at foranstaltningen er sat i værk, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. I tilfælde, hvor der er tilkøbt socialpædagogisk ledsagelse til ferier efter § 15 i lov om frikommunenetværk eller efter lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, skal registrering af indgreb efter stk. 1 foretages straks efter, at ferien er slut, og senest på tredjedagen herefter.

Stk. 3. Registrerede foranstaltninger efter stk. 1 indberettes straks og senest på tredjedagen efter reglerne i §§ 9-11, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. I tilfælde, hvor der er tilkøbt socialpædagogisk ledsagelse til ferier efter § 15 i lov om frikommunenetværk eller efter lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, skal registrerede foranstaltninger efter stk. 1 indberettes hurtigst muligt efter, at ferien er slut, og senest 1 uge herefter efter reglerne i §§ 10 og 11.

§ 13. Registrering af foranstaltninger efter § 125, stk. 1, § 125, stk. 2, 2. pkt., § 125, stk. 3, og §§ 126-128 i lov om social service, §§ 18-20 i lov om frikommunenetværk samt §§ 7-9 i lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie skal foretages straks og senest dagen efter, at indgrebet har fundet sted, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. I tilfælde, hvor der er tilkøbt socialpædagogisk ledsagelse til ferier efter § 15 i lov om frikommunenetværk, skal registrering af foranstaltninger efter §§ 18-20 i lov om frikommunenetværk foretages straks efter, at ferien er slut, og senest på 3. dagen herefter.

Stk. 3. I tilfælde, hvor der er tilkøbt socialpædagogisk ledsagelse til ferier efter lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie, skal registrering af foranstaltninger efter §§ 7-9 i lov om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse under ferie foretages straks efter, at ferien er slut, og senest på tredjedagen herefter.

Stk. 4. Registrerede foranstaltninger efter stk. 1-3 indberettes månedligt efter reglerne i §§ 9-11.

§ 14. Ved ferie efter § 12, stk. 2 og 4, og § 13, stk. 2 og 3, forstås ophold væk fra borgerens bolig, som indeholder mindst én overnatning. Ferien kan finde sted her i landet eller i udlandet.

§ 15. Registrering af flytning iværksat efter §§ 129 og 129 a i lov om social service foretages senest med udgangen af den måned, hvor flytningen er påbegyndt.

Stk. 2. Registrering af foranstaltninger efter stk. 1 indberettes kvartalsvist efter reglerne i § 9.

§ 16. Registrering af indgreb foretaget efter lov om social service foretages af den person, der har iværksat indgrebet eller foranstaltningen, eller af den person, der har instruktionsbeføjelsen overfor den ansatte, som har iværksat indgrebet eller foranstaltningen.

Stk. 2. Er der efter § 141 i lov om social service udarbejdet en handleplan for personer, overfor hvem der er iværksat magtanvendelse eller andre indgreb i den personlige frihed efter lov om social service, vedlægges i forbindelse med indberetningen efter §§ 9-13 kopi af handleplanen.

§ 17. Kommunalbestyrelsen følger udviklingen i anvendelsen af magt og andre indgreb i den personlige frihed over for de borgere, som kommunalbestyrelsen er ansvarlige for, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, med henblik på en vurdering af behovet for opfølgning.

Stk. 2. Beretning forelægges årligt kommunalbestyrelsen.

Tilsyn

§ 18. Personer omfattet af foranstaltninger efter § 127 i lov om social service skal underrettes om adgangen til at rette henvendelse til Folketingets udvalg i henhold til grundlovens § 71, stk. 7, om tilsyn med personer, der er underkastet administrativ frihedsberøvelse. Dette gælder også, hvis der er givet samtykke til foranstaltningen.

Særlige sikkerhedsforanstaltninger i boformer efter § 108 i lov om social service

§ 19. En afdeling, der hele eller næsten hele døgnet har yderdøre og vinduer konstant aflåst, skal være godkendt som særligt sikret afdeling, jf. stk. 2.

Stk. 2. En særligt sikret afdeling kan være organiseret som en selvstændig boform efter § 108 i lov om social service eller som del af en boform efter § 108 i lov om social service og skal godkendes af socialtilsynet, jf. lov om socialtilsyn § 4, stk. 1, nr. 2.

Stk. 3. En særligt sikret afdeling kan alene modtage personer, som i henhold til dom eller retskendelse skal optages i et særligt botilbud, jf. § 108, stk. 7, nr. 1-3, i lov om social service.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen for Lolland Kommune har pligt til at etablere en særligt sikret afdeling på Kofoedsminde og til i dette tilbud at modtage personer, som i henhold til dom eller retskendelse skal optages i et særligt botilbud, jf. § 108, stk. 7, nr. 1-3, i lov om social service.

Modtagepligt

§ 20. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om ophold i boformer efter § 108, stk. 1, i lov om social service til personer, der

- 1) efter retskendelse skal underkastes mentalundersøgelse,
- 2) i henhold til dom eller kendelse skal anbringes i en boform for personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne eller undergives tilsyn, herunder med mulighed for administrativ anbringelse, eller
- 3) som vilkår for tiltalefrafald eller prøveløsladelse skal anbringes i en boform for personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne eller undergives tilsyn, herunder med mulighed for administrativ anbringelse.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om ophold i særligt sikret afdeling, jf. § 19, i den udstrækning, det er fastsat af retten.

(Historisk)

Ikrafttræden

§ 21. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2018.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 839 af 20. juni 2017 om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne samt om særlige sikkerhedsforanstaltninger for voksne og modtagepligt i boformer efter lov om social service ophæves.

Børne- og Socialministeriet, den 13. november 2017

MAI MERCADO

/ Hanne Stig Andersen